

Analiza intervencije u Osijeku

PLAMENI UDAR – IMATE LI KONTROLU ?

Nepristupačnost izvoru gašenja dovela je, slijedom okolnosti, do pojave složene situacije koja je umalo završila kobno za osječke vatrogasce

Tekst: Boris Banjan, dipl.ing.

U trgovini sportske obuće osjetio se dim, a trgovkinja koja se javila nije sigurna radi li se o požaru.

Budući da se radi o trgovini koja je smještena na glavnome gradskom trgu, zapovjednik smjene donosi odluku o izlasku navalnog vozila i autocisterne. Odluka koju je donio bitno je utjecala na konačni ishod akcije

Posade navalnog vozila i cisterne došle su na Trg i odmah krenule u pregled unutrašnjosti radnje. Pregled ne daje očekivane rezultate. Dim se sve više osjeti u trgovini, a zapovjednik smjene ne dolazi do samog izvora gorenja. U pretraživanju koriste svu raspoloživu opremu, no u pronalasku uzroka stvaranja dima ne pomaže ni termokamera. Dragocjeno vrijeme prolazi, dim sve jače izbija iz spušenog stropa, a rješenja niotkuda. Zapovjednik smjene izdaje upute radnicima trgovine da počnu s evakuacijom izložene robe. Zatim izvješćuje operativno dežurstvo o zatečenom stanju te detaljno opisuje poduzete radnje. Naziva i mene te iznosi svoje sumnje

u jednostavan završetak. Nekoliko pokušaja da dođe do samog izvora gorenja propada i to ga čini sve nervoznijim, a njegove procjene i mene uznemiruju te se upućujem na Trg. U međuvremenu se dogovaramo o stavljanju u pripremu DVD-a Gornji grad i Retfala. Po dolasku na Trg uvjeravam se u složenost cijelog slučaja. Dim koji izlazi iz spušenog stropa izbija iznad ugrađenog klima uređaja. Ovaj se opet nalazi u čelu spušenog stropa koji se proteže od zadnjeg zida do polovice prostora trgovine (oko 5 metara). Spušteni strop ujedno čini skladišni prostor u kojem su smještene stotine kutija sportske obuće. Tako je izveden da čini šupljinu od oko 2 metra visine, a do nje se dolazi spiralnim željeznim uskim stepenicama. Gledajući iz pravca Trga, odnosno ulaza u trgovinu, nevidljiv je

(trgovina je smještena u potezu objekata koji čine južnu stranu Trga Ante Starčevića).

Upravna zgrada Osječko-baranjske županije nalazi se jedva dvadeset metara udaljena od trgovine koja gori. Iznad trgovine na katu su stanovi iznad kojih je krovšte na drvenoj konstrukciji. Pokriveno je crijepom i vezano u nizu s ostalim objektima koji čine cijeli poslovno-stambeni blok. Prizemlje je izgrađeno od cigle. Stropovi se ne vide od preuređenog interijera, pa nismo sigurni radi li se drvenim gredama ili zidanom stropu.

Požar sad već dobiva maha, a ekipe koje su prve stigle umorne su od zavlačenja u međustropnu konstrukciju u pokušajima gašenja. Kretanje je izuzetno opasno jer se svaki svjetlosno-markirani put gubi kad se uruše visoko naslagane kutije s tenisicama. Temperatura u prostoru stropa sad je već toliko narasla da navalna grupa ima problema s izlaskom iz stropne šupljine. U jednom trenutku ostavljaju i mlaz koji im smeta u izlasku. Imaju problema i s pokušajem probijanja spušenog stropa. Metalna konstrukcija i montirane gipsane ploče neobično se opiru razvalnim alatima. Zapovjednik smjene kaže mi da su mu ljudi premoreni i da će trebati zamjenu. Ekipe pojačavamo novim, odmornim vatrogascima. Neke članove DVD-a Gornji grad zadužujemo za prolazak kroz hodnik zgrade i izvršenje evakuacije stanara. Šaljemo i pripadnike policijske ophodnje na isti zadatak. No, ni to ne ide lako. Neki stanari neće iz svojih stanova. Nema načina da ih se evakuiraju i tu uzalud gubimo energiju. Zaključani su, ne otvaraju, a povremeno proviruju na prozore kako bi pratili tijek gašenja.

U zaleđu objekta kroz koji se proteže poslovni prostor trgovine nalaze se metalna vrata. Pokušavamo ih otvoriti te napasti požar s dvije strane. Vlasnik trgovine nas uvjerava da je to nemoguće jer su vrata zavarili cijelom dužinom te iza njih postavili metalne šipke kao prevenciju moguće provale. Ipak, zahtijevam da vatrogasci i dalje pokušavaju otvoriti ovaj ulaz, jer drugog otvora kroz koji bismo tretirali požar nema. S prednje strane još nekoliko pokušaja navalnih grupa da se probiju do samog požara završava neuspjehom. Dim koji se stvara u gornjem dije-

Traženje izvora plamena

Odnosenje robe iz trgovine

Zaključak

lu radnje sad je već smečkasto-crni i izlazi kroz otvorena vrata u mlazovima. Dok se vatrogasna vozila okupljaju na požarištu (do konca ih je na Trgu osam) navalna grupa unutar radnje doživljava neugodno iskustvo. U trenutku otvaranja zadnjih vrata zrak ulazi u požar. Uz cijelu dužinu stropne konstrukcije pojavljuju se plameni jezici. Kad se oni gase, vatrogasci čuju glasni zvuk usisavanja zraka. Potom se vrata na ulazu zalupe. Nastaje plameni udar. O silini eksplozije govori i podatak da je jedan vatrogasac bačen s ljestvi pao na leđa (dišni aparat zaštitio ga je od težih ozljeda), a kaciga mu je odletjela s glave. Staklo izloga razletjelo se u tisuće komada. Pri tom je oštetilo karoseriju navalnog vozila koje je bilo parkirano tri metra od trgovine. Inače, komadi stakla letjeli su sve do fontane na Trgu koja je udaljena trideset metara.

Nakon tog događaja mijenjaju se prioriteta. Postaje jasno da spašavanje interijera i asortimana nije najvažnije. Uvjeti na požaru mijenjaju se jer postoji realna opasnost da se požar prebaci na kat i krovšte iznad. To bi dovelo do velikog otvorenog krovnog požara s teško sagledivim posljedicama. U međuvremenu na požarište dolazi još vatrogasaca iz javne postrojbe koji su stigli na poziv od kuće. Pozvani su i profesionalni vozači, no njih zadržavamo u garaži. Dobrovoljci iz DVD-a Retfala, Gornji i Donji grad već su tu.

Zapovjedi koje tad slijede idu u pravcu odvođenja dima i topline iz prostora te njegovo gašenje. Zapovijedam razbijanje nadsvijetla iznad vrata te bočnih stakala na izlozima. Na taj način ispušta se velika količina topline. Zatim unutrašnjost tretiramo raspršenim mlazom vode s prednje i zadnje strane poslovnog prostora.

Malo po malo, dobivamo bitku s požarom. Čim se temperatura spustila, u požarište ulaze vatrogasci iz JVP Osijek i gradskih obveznih postrojbi DVD-a i iznose stotine neizgorelih kutija s tenisicama iz međustropne konstrukcije. Nakon što se požar u potpunosti gasi te krenu poslovi čišćenja nakon obavljenog očevida vraćam se u trgovinu. Prema tragovima gorenja na zidovima pratim kretanje požara. Vidi se loše izvedena električna instalaciju. Na lijevom zidu iza klima uređaja vidi se trag kratkog spoja na instalaciji struje. Zaključujem da je upravo s tog mjesta krenuo uporan i teško gasivi požar. Poseban problem napravio nam je veliki broj uskladištenih tenisica u gotovo nepristupačnom dijelu trgovine.

Gašenje požara električne instalacije u trgovačkoj radnji u prvim trenucima učinilo se lakim poslom. No, nepristupačnost izvoru gorenja dovela je do vrlo složenih situacija u kojima su ponovo mogli nastradati gasitelji. Požar koji je počeo tek pojavom male količine dima usmjerio je akcije vatrogasca u pravcu pokušaja dolaska do centra požara bez pravljenja velike materijalne štete. Previše vremena koje smo proveli u toj taktici odvelo nas je do stvaranja uvjeta za plameni udar. Nismo bili svjesni realne opasnosti po vatrogasce dok se on nije realizirao, srećom bez težih posljedica. Također, previše vremena gubili smo u postavljanju nove opreme (nadtlačni ventilator, dimovuk, banka zraka i dr.). Previše vremena izgubili smo i u razvlačenju novog mlaza raspršene vode (pošto su vatrogasci jedan mlaz ostavili u požaru) što je također pogodovalo razvoju visoke temperature u požaru. Gašenje je povremeno djelovalo dezorganizirano, a akcije asinkrone što se posebno vidjelo kod otvaranja metalnih vrata sa zadnje strane. Otvaranjem tih vrata bitno su se promijenili termodinamički uvjeti u požaru. To nas je moglo stajati života, ali i promijeniti okolnosti na požarištu. Požar je mogao dalje napredovati i prerasti u veliku nesreću. Postavljanje vozila kao i određivanje radnog prostora za vatrogasne postrojbe također je bilo pod utjecajem činjenice da se požar dogodio u centru grada. Nismo htjeli ometati promet i kretanje građana. Radnu zonu obilježili smo na vrlo uskom prostoru te na taj način smanjili mogućnost manevriranja ljudi i vozila. Kod nastanka plamenog udara došlo je do oštećenja karoserije navalnog vozila upravo zato što je ono bilo krivo pozicionirano. Na te stvari mora se obratiti pozornost.

Ipak, ponovo se pokazala velika volja i požrtvornost kod svih sudionika intervencije. Neki su se vatrogasci doveli do stanja krajnje iscrpljenosti upravo zbog te činjenice. Tijek požara koji se dogodio nije bilo moguće promijeniti bilo kojim načinom gašenja zbog gotovo nemogućih uvjeta koji su vladali u prostoru. Vrlo problematičan prostor skladišta, skrivenost žarišta te mali broj ulaza u radnju onemogućili su bilo kakvu brzu reakciju.

Vatrogasci su, napokon, spriječili širenje požara na druge dijelove zgrade što je najveći uspjeh ove akcije. Brzo okupljanje većeg broja vatrogasaca iz JPVP Grada Osijeka kao i obveznih vatrogasnih postrojbi gradskih DVD-a već su poznate činjenice koje se uvijek iznova potvrđuju.

Sve u svemu, gašenje požara na osnovu kojeg se trebaju donijeti objektivni zaključci te izvući pouke.

Zavlačenje u međusobnu konstrukciju u pokušaju gašenja

Osam vatrogasnih vozila na požarištu